

DEZVOLTAREA PARTENERIATULUI DINTRE ADMINISTRAȚIA PUBLICĂ ȘI ORGANIZAȚIILE SOCIETĂȚII CIVILE ÎN ASIGURAREA SECURITĂȚII COMUNITARE

DEVELOPING PARTNERSHIPS BETWEEN PUBLIC ADMINISTRATION AND CIVIL SOCIETY ORGANIZATIONS TO ENSURE COMMUNITY SECURITY

CZU: [35+061.2]:351.75

Angela ZELENSCHI,
doctor în filosofie, conferențiar universitar,
Academia de Administrare Publică

SUMMARY

In democratic societies, the two main categories of actors – the organizations in the public administration system and the civil society organizations - are actively participating in the process of community security. The main role in combating and preventing crime is attributed to the police. However, the legislation, by its content and sanctions, is only a partial solution to the fight against crime. Factors such as poverty, mass emigration, alcoholism, drug use, violence, etc., mutually condition and amplify the insecurity in the community. In order to strengthen the efforts of the police institutions to ensure community security, it is imperative to take into account all the mentioned factors and to undertake joint actions of all community actors.

Keywords: *public administration, civil society organizations, partnership, public security.*

REZUMAT

În societățile democratice, cele două categorii principale de actori – organizațiile din sistemul administrației publice și organizațiile societății civile – participă în mod activ la procesul de asigurare a securității în comunitate. Rolul principal în combaterea și prevenirea criminalității revine poliției. Însă, legislația prin conținutul și sancțiunile prevăzute, constituie doar o soluție parțială în lupta contra criminalității. Factori precum sărăcia, emigrarea în masă, alcoolismul, consumul de droguri, violența etc. se condiționează reciproc și amplifică insecuritatea în comunitate. În vederea consolidării eforturilor instituțiilor polițienești privind asigurarea securității comunitare este imperativ necesar să fie luați în calcul toți factorii menționați, să se întreprindă acțiuni comune ale tuturor actorilor comunitari.

Cuvinte-cheie: *administrație publică, organizații ale societății civile, parteneriat, securitate publică.*

Rolul administrației publice în consolidarea capacităților organizațiilor societății civile

Activitatea de luare a deciziilor de către autoritățile publice și rezultatele acesteia aparține *sectorului public*. Ca activitate, administrația publică se realizează printr-o multitudine de forme organizatorice, care grupează categorii de personal, ce realizează o activitate specifică, urmărind satisfacerea unor nevoi de interes general. Sistemul administrației publice reprezintă totalitatea organelor, autorităților, instituțiilor și serviciilor care realizează activitatea de administrație publică, de organizare a executării și de executare la concret a legii și între care se stabilesc raporturi juridice ce asigură funcționalitatea și coerența întregului sistem. Studiarea conceptului de sector public se efectuează în cadrul științei administrației, ce poate fi definită ca o știință social-politică, „care are drept obiect studierea globală a activității administrative a statului sau a colectivităților locale, cu toate implicațiile, relațiile și corelațiile acesteia cu celelalte elemente ale sistemului social, în vederea eficientizării ei, cu scopul realizării în condiții optime a funcțiilor ce le are în cadrul sistemului social global” [1; p. 82].

În cadrul societății civile, care reprezintă *sectorul privat*, se delimitează două sectoare: *sectorul de afaceri*, orientat spre obținerea profitului, și *cel de-al treilea sector – organizațiile societății civile*, care nu sunt parte a organizațiilor sistemului administrației publice sau ale organizațiilor de afaceri. Ca mod de funcționare, organizațiile societății civile se aseamănă cu organizațiile de afaceri, însă acestea nu urmăresc distribuirea profitului către membrii săi. Scopul organizațiilor societății civile este de a realiza activități de interes public, acesta fiind și scopul organizațiilor administrației publice.

Al treilea sector, numit și sector neguvernamental, sector nonprofit, sector asociativ,

este format din cetățeni și asociații sub diferite forme, care intervin pe lângă factorii de decizie și influențează instituțiile statului de drept în vederea apărării drepturilor și intereselor grupurilor de cetățeni pe care le reprezintă. Acest sector poate influența politicile publice în favoarea unui anumit grup de beneficiari și poate să ofere alternative organizațiilor administrației publice în oferirea de servicii. Aceste asociații au propriile lor mecanisme de autoreglementare și autogestiune, ceea ce le permite să funcționeze fără intervenția statului. Însă, exprimând interesele diverse ale cetățenilor și grupurilor sociale, prin acțiunile întreprinse pot provoca contradicții și conflicte în societate. Instituțiile fundamentale ale statului au scopul de a reglementa domeniul de activitate al sectorului asociativ, organizând și controlând prin mecanisme specifice menținerea ordinii de drept în societate.

Pentru a se face referire la cel de-al treilea sector, legislația Republicii Moldova operează cu mai multe noțiuni cu înțeles asemănător, cum ar fi: organizație necomercială [2], organizație neguvernamentală [4], organizație filantropică [11], asociație obștească [14], organizație a societății civile [17], ceea ce creează o situație de confuzie. În această cercetare nu ne-am asumat sarcina de a analiza aceste noțiuni, însă, în opinia noastră, folosirea corectă și uniformă a noțiunilor juridice ar contribui la ordonarea aplicării legislației și ar evita interpretările eronate.

Cu scopul de a dezvolta cel de-al treilea sector, a fost adoptată *Legea privind aprobarea Strategiei de dezvoltare a societății civile pentru perioada 2018-2020 și Planul de Acțiuni pentru implementarea Strategiei de dezvoltare a societății civile pentru perioada 2018-2020* [17]. Domeniile prioritare stipulate în document sunt: participarea societății civile la procesul decizional, viabilitatea financiară a organizațiilor societății civile, spiritul civic și voluntariatul. Considerăm că

fortificarea acestor domenii prin creșterea transparenței în procesul decizional, asigurarea accesului organizațiilor societății civile la fondurile și programele de finanțare publică, facilitarea acordării donațiilor filantropice, dezvoltarea spiritului civic activ și a voluntariatului ar spori gradul de activism al organizațiilor societății civile și, respectiv, al cetățenilor. Deoarece organizațiile societății civile reprezintă o verigă dintre societatea civilă și organizațiile administrației publice, acestea au rolul de a mobiliza cetățenii, oferindu-le posibilitatea de a participa la procesul de asigurare a securității în comunități.

Termenul de organizații ale societății civile (OSC) este utilizat în Republica Moldova pentru a descrie entități ale celui de-al treilea sector și a fost definit în Legea nr. 5 din 23.03.2018 astfel: „Entități nonprofit, grupuri voluntare de cetățeni, organizate la nivel local, național și internațional pentru a scoate în evidență probleme de interes public. Totalmente orientate spre și create de persoane cu interese comune, acestea realizează diverse servicii și funcții umanitare, reprezintă nevoile cetățenilor în fața structurilor guvernamentale, monitorizează implementarea politicilor și a programelor și susțin participarea sectorului civil la nivel comunitar” [17].

Remarcăm faptul că este necesară responsabilizarea autorităților administrației publice centrale prin includerea unor atribuții de coordonatori ai activității organizațiilor societății civile pentru a facilita dezvoltarea acestora. Considerăm importantă prevederea din *Strategie* [17] privind constituirea unei *Structuri de coordonare a cooperării cu societatea civilă*. În *Strategie* se remarcă că asemenea structuri există și funcționează în mai multe state europene. Instituirea de către Guvern a unei structuri organizatorice, responsabile de problemele comune ale organizațiilor societății civile și de mediere cu alți actori din sectorul public și privat, în obiectivele căreia s-ar include con-

solidarea cadrului normativ și instituțional, ar semnifica recunoașterea importanței sectorului asociativ de către autoritățile publice. Suntem de părerea că constituirea acestei structuri guvernamentale ar confirma voința autorităților administrației publice centrale de a contribui la dezvoltarea capacităților organizațiilor societății civile.

În special, statului îi revine rolul de supraveghere asupra sectorului asociativ, asigurând conformarea acestuia la sistemul juridic și economic. În anumite condiții și/sau situații statul poate furniza mijloace materiale necesare funcționării organizațiilor societății civile. Prin *Legea cu privire la filantropie și sponsorizare* [11] se stabilesc bazele reglementării juridice a activităților filantropice și de sponsorizare, inclusiv a creării și funcționării organizațiilor filantropice, garanțiile statului privind activitățile filantropice și de sponsorizare și se determină formele de susținere a acestora de către autoritățile publice centrale și locale. Este evident faptul că un rol esențial în susținerea organizațiilor societății civile îl au finanțatorii. În Republica Moldova „organizațiile societății civile au o capacitate limitată de atragere de fonduri” [17]. În opinia noastră, este necesară prioritizarea asigurării finanțării, elaborarea și implementarea mecanismelor financiare și fiscale în favoarea organizațiilor societății civile orientate spre nevoile unei comunități, ceea ce ar dezvolta esențial sectorul asociativ.

Autoritățile publice locale au rolul de a crește gradul de implicare a cetățenilor și organizațiilor societății civile în procesul decizional. *Legea privind administrația publică locală* stipulează (art. 17) că cetățenii și organizațiile create de aceștia au dreptul de a participa, în condițiile legii, la orice etapă a procesului decizional; de a avea acces la informațiile privind bugetul localității și modul de utilizare a resurselor bugetare, la proiectele de decizie și la ordinea de zi a ședințelor Consiliului local și ale Primăriei.

Autoritățile publice locale și funcționarii publici ai unităților administrativ-teritoriale respective sunt obligați să întreprindă măsurile necesare pentru asigurarea posibilităților efective de participare a cetățenilor, a asociațiilor constituite în corespundere cu legea și a altor părți interesate la procesul decizional [16]. Considerăm că gradul de participare a cetățenilor și OSC-urilor este direct proporțional cu nivelul de transparență decizională. Participarea constă dintr-un proces prin care cetățenii influențează deciziile publice care le afectează propria viață și/sau cea a comunității. Responsabilii de luarea deciziilor au rolul de a implica cetățenii și OSC-urile să participe la procesul decizional. Suntem de părerea, că, deși există prevederile respective în cadrul normativ, iar reprezentanții autorităților administrației publice locale consideră importantă participarea cetățenilor la procesul decizional și își doresc un suport din partea organizațiilor societății civile, totuși disponibilitatea reprezentanților autorităților administrației publice locale de a implica efectiv cetățenii și OSC-urile este redusă.

Participarea este activă atunci când cetățenii colaborează cu autoritățile administrației publice locale, pentru a influența deciziile privind politicile publice. Atunci când participă rar și la un număr redus de întruniri publice, pentru a primi informația asupra situației din localitate sau asupra unui nou proiect, fără să influențeze deciziile privind politicile publice, participarea este pasivă. În Studiul de evaluare a impactului Strategiei Naționale de Integritate și Anticorupție – Moldova 2017 se constată faptul că „în evaluarea activităților realizate de instituțiile publice locale au predominat percepțiile negative – „deloc transparent/destul de netransparent”. Percepțiile negative au fost exprimate cel mai des cu referire la cheltuirea banilor publici (62% populație) și achiziții publice (61% populație). În privința altor activități desfășurate de instituțiile pu-

blice locale, distribuția răspunsurilor „deloc transparent/destul de netransparent” se prezintă astfel: adoptarea deciziilor (57% populație), informarea cetățenilor despre activitatea instituției (54% populație) și executarea lucrărilor și serviciilor de interes public (53% populație)” [22; p. 61].

Conchidem că cetățenii participă rar în mod separat la procesul de luare a deciziilor, deși implicarea cetățenilor în procesul decizional este asigurată de un set de acte legislative. Examinând cele mai semnificative acte juridice, constatăm că drepturile și libertățile fundamentale, cum ar fi libertatea de întrunire, de opinie, de exprimare, dreptul la informare, libertatea de asociere sunt garantate și protejate de *Constituția Republicii Moldova* [3], *Legea privind întrunirile* [18] asigură dreptul la întruniri sub diferite forme. *Legea cu privire la accesul la informație* [9] garantează cetățenilor asigurarea dreptului la informație. *Legea privind transparența în procesul decizional* [19] stabilește normele aplicabile pentru asigurarea transparenței în procesul decizional din cadrul autorităților administrației publice centrale și locale, reglementează raporturile lor cu cetățenii, cu asociațiile constituite în corespundere cu legea, cu alte părți interesate în vederea participării la procesul decizional. *Legea cu privire la petiționare* [12] este un act normativ important pentru participarea cetățenilor în viața publică reglementând modul de sesizare a organelor publice în privința diferitelor solicitări pe care le au cetățenii. Existența cadrului legal este extrem de importantă, însă aceasta nu este de ajuns, deoarece legislația reprezintă doar un factor potențial al schimbării în comunitate. Concluzia noastră este că nu există o mentalitate a cetățenilor orientată spre acțiune, lipsește cultura participativă.

Reprezentanții autorităților administrației publice locale nu întotdeauna conștientizează rolul pe care trebuie să și-l asume în impulsionearea activității

organizațiilor societății civile și în consolidarea capacităților acestora. Cel mai adesea, funcționarii publici nu au încredere în capacitatea OSC-urilor de a-și asuma acțiuni colective de amploare. Însă atragerea fondurilor financiare din bugetul local depinde în mare parte de credibilitatea și funcționalitatea organizațiilor societății civile. Organizațiile societății civile pot veni cu soluții la anumite probleme în comunitate, însă eforturile lor nu pot duce la rezolvare în lipsa resurselor financiare.

Autoritățile publice au capacitatea de a emite reglementări cu privire la activitatea OSC-urilor, au posibilitatea de a aloca fonduri publice, iar OSC-urile, la rândul lor, au posibilitatea de a atrage fonduri private, pot fi experți într-un domeniu ce ține de asigurarea securității comunitare, au capacitatea de a mobiliza voluntari pentru a rezolva anumite probleme comunitare.

Autoritățile administrației publice locale au o capacitate limitată de atribuțiile prevăzute de legislația în vigoare privind asigurarea securității comunitare și, respectiv, au o reacție mai întârziată la problemele ce apar în comunitate din cauza structurilor organizatorice centralizate, birocratice. Spre deosebire de acestea, organizațiile societății civile se implică benevol în activitățile de asigurare a securității comunitare, sunt mai flexibile, datorită faptului că structura organizațională este descentralizată, reacționează mai rapid la situațiile create și se pot focaliza pe problemele stringente din comunitate. Dincolo de aceste diferențe, trebuie să spunem că elementul comun al autorităților administrației publice locale și organizațiilor societății civile este că ambele părți au scopul de a soluționa problemele cetățenilor și atât autoritățile publice locale, cât și organizațiile societății civile au rolul de a mobiliza cetățenii să participe la procesul decizional la nivel local.

Reieșind din cele menționate, considerăm necesară stabilirea încrederii între

autoritățile publice locale și organizațiile societății civile, ce poate fi obținută doar în procesul unei colaborări pe termen lung, bazate pe relații de corectitudine. Pentru a-și spori credibilitatea în funcționalitatea lor, organizațiile societății civile ar trebui să dea dovadă de responsabilitate și transparență în activitățile desfășurate, iar propunerile privind politicile de dezvoltare locală să reprezinte o sinteză a punctelor de vedere ale opiniei publice. Merită enunțat că și autoritățile administrației publice locale trebuie să sporească transparența și să ofere oportunități de participare a cetățenilor și organizațiilor create de aceștia la procesul decizional.

Participarea organizațiilor din sistemul administrației publice și organizațiilor societății civile la asigurarea securității comunitare

Securitatea comunitară cuprinde activități, precum consolidarea ordinii publice, asigurarea intervenției prompte în situații manifeste de dezordine publică, administrarea eficientă a comunității, prestarea calitativă a serviciilor de primă necesitate, asigurarea unui mediu fără pericole pentru dezvoltarea afacerilor, eliminarea cazurilor de crize și riscuri sociale, asigurarea nepoluării mediului, protejarea populației în situația riscurilor majore ale vieții, prevenirea faptelor antisociale, a criminalității, asigurarea unei infrastructuri adecvate și altele, care contribuie semnificativ la sporirea securității indivizilor și grupurilor umane.

Pentru a răspunde așteptărilor populației în ceea ce privește problemele legate de securitate, pe parcursul ultimilor ani, în cadrul Poliției Republicii Moldova au avut loc reforme importante, cu scopul de a crea un serviciu public de calitate prestat pentru siguranța membrilor societății. *Strategia națională de ordine și securitate publică pentru anii 2017-2020* [6] are drept scop realizarea unui serviciu profesionist pentru exercitarea atribuțiilor în interesul

cetățeanului și comunității. Considerăm importante eforturile privind crearea unei instituții polițienești eficiente, capabile să realizeze inovații în domeniul managementului, legate de aspectele de funcționare din mediul intern și extern al sistemului de ordine și securitate publică.

Cu scopul de a-i apropia pe oamenii legii cât mai mult de comunități, a fost adoptată *Concepția privind activitatea polițienească comunitară și Planul de acțiuni pentru 2018-2020* [4], care are în vedere necesitatea realizării parteneriatului poliție – comunitate. Poliția comunitară se implică și sprijină participarea colectivităților la activitățile de prevenire, dezvoltă proiecte comune cu cetățenii pentru reducerea infracționalității. Rolul poliției comunitare este de a preveni dificultățile, pornind de la o bună cunoaștere a zonei în care activează polițiștii de sector, pentru evaluarea permanentă a riscurilor sociale care pot amenința membrii comunității.

Activitatea polițienească comunitară este o metodă contemporană de lucru a poliției, în care organizarea ei este orientată către recunoașterea preventivă și proactivă a problemelor comunității, ce provoacă frică și nesiguranță, precum și a cauzelor care pot duce la criminalitate, abordarea acestora, precum și rezolvarea sau îndepărtarea lor, în strânsă legătură cu aportul cetățenilor și al altor organizații din sistemul administrației publice.

Rezultatele sondajului „Poliția Comunitară” ne arată că „poliția este privită ca fiind principalul responsabil de asigurarea securității la nivel comunitar. Totodată, ponderi sporite de respondenți au indicat autoritățile publice locale și cetățenii, acesta fiind un indicator care demonstrează existența, în opinia publică, a unei oarecare disponibilități de implicare a populației și autorităților publice locale în activități de asigurare a ordinii publice” [21; p. 9]. Menținerea unui climat de siguranță nece-

sar desfășurării unei vieți calitative pentru comunitate, în general, și cetățean, în special, nu este o responsabilitate care aparține în exclusivitate instituției polițienești. Un rol important în asigurarea securității comunitare revine autorităților publice locale, serviciilor publice descentralizate și descentrate și, nu în ultimul rând, cetățenilor înșiși. Conștientizarea și asumarea acestui rol, prin cunoașterea factorilor care generează insecuritate în comunitate, a aspectelor esențiale ale legislației, se poate realiza în cadrul relațiilor de colaborare promovate de Inspectoratul General al Poliției din Republica Moldova.

Ideea principală privind *activitatea polițienească comunitară* este de a crea structuri de participare și colaborare dintre organizațiile administrației publice și cetățeni, bazate pe încredere. Metoda de lucru a Inspectoratului de Poliție, recomandată de cadrul normativ, este abordarea problemelor de ordine și securitate publică în cadrul unor ședințe comune ale poliției cu reprezentanții autorităților publice locale și altor organizații din sistemul administrației publice. Eficiența acțiunilor desfășurate este condiționată de realizarea unor parteneriate între poliție, pe de o parte, și cetățeni, organizații ale administrației publice și organizații ale societății civile, pe de altă parte, care să asigure furnizarea sprijinului, ajutorului și încurajarea pentru o participare activă a tuturor factorilor responsabili.

Cadrul juridic al Republicii Moldova conține prevederi legislative cu referire la colaborarea dintre Inspectoratul de poliție cu alte organizații ale administrației publice și organizații ale societății civile în vederea asigurării securității comunitare. *Legea cu privire la activitatea Poliției și statutul polițistului* [13] prevede (art. 6) faptul că poliția cooperează cu autorități ale administrației publice centrale și locale în vederea realizării atribuțiilor sale în domeniul de prevenire și combatere a infracționalității, menținere

a ordinii și securității publice, implicând în aceste activități și societatea civilă. Poliția cooperează cu societatea civilă, cu mass-media, precum și cu persoanele fizice și juridice, în modul stabilit de legislație și de actele normative ale Ministerului Afacerilor Interne. Poliția colaborează cu instituțiile de învățământ și cu organizațiile guvernamentale (art. 19) în scop de pregătire antiinfracțională a populației. În concluzie, putem afirma că cadrul legislativ actual permite dezvoltarea relațiilor dintre poliție și autoritățile administrației publice locale, serviciile publice și organizațiile societății civile.

În această ordine de idei menționăm că participarea autorităților administrației publice locale în activități de sporire a securității oferă un suport atât pentru profesioniștii implicați în combaterea criminalității, cât și pentru cetățeni, în calitatea lor de beneficiari ai serviciilor oferite de organizațiile administrației publice.

Analiza actelor normative demonstrează că autoritățile administrației publice locale au atribuții în domeniul asigurării securității comunitare. *Legea privind administrația publică locală* [16] prevede atribuții pentru autoritățile publice locale de nivelul unu - art. 14 al consiliului local și art. 29 competențele primarului, și nivelul doi - art. 53 competențele președintelui de raion în domeniul asigurării securității comunitare. Autoritățile administrației publice locale au sarcina de a asigura aplicarea legilor, de a edicta acte normative în scopul executării legilor, de a asigura funcționarea serviciilor publice, ocrotirea drepturilor persoanelor și satisfacerea cerințelor acestora, menținerea ordinii publice.

Un rol semnificativ în asigurarea securității comunitare îl au serviciile publice. În acest context menționăm faptul că sectorul serviciilor publice este constituit dintr-o mare varietate de activități. Conform interesului general pe care îl realizează

și gradul de extensiune, se disting serviciile publice de interes național și serviciile publice descentralizate. Serviciile publice desconcentrate reprezintă categoria de servicii publice, înzestrate cu puterea de a reprezenta interesul statului în teritoriu. Servicii desconcentrate sunt structuri organizatorice ale ministerelor sau ale altor organe ale administrației publice centrale de specialitate, organizate în unitățile administrativ-teritoriale, prin care acestea își exercită atribuțiile în raioane, municipii, orașe. În cazul descentralizării administrative, deși autorităților locale li se încredințează putere de decizie, puterea ierarhică a organelor centrale față de cele locale este înlocuită cu tutela administrativă.

Potrivit *Legii privind administrația publică centrală de specialitate*, art. 4 prevede principiile fundamentale de organizare și funcționare a administrației publice centrale de specialitate, între care principiile desconcentrării serviciilor publice (lit. d) și colaborării interinstituționale (lit. e). Potrivit art. 31, alin. (1), pentru asigurarea îndeplinirii funcțiilor sale și pentru a oferi populației serviciile publice de care sunt responsabile, ministerul sau altă autoritate administrativă centrală poate avea *servicii publice desconcentrate* pe care le administrează în mod direct, precum și *servicii publice desconcentrate* în subordine care se constituie în calitate de structuri organizaționale separate. Serviciile publice desconcentrate se amplasează pe teritoriul unităților administrativ-teritoriale și pot fi grupate zonal [15].

Serviciile publice desconcentrate în teritoriu se află sub conducerea Oficiilor teritoriale ale Cămarilor de Stat. Conform Hotărârii Guvernului Republicii Moldova nr. 845 din 18.12.2009, coordonarea generală, pe plan teritorial, a activității serviciilor publice desconcentrate este asigurată de către Cămarile de Stat prin intermediul oficiilor sale teritoriale, conduse de reprezentanții Guvernului în teritoriu [7]. Responsabilitatea

oficiilor teritoriale de a monitoriza activitatea serviciilor desconcentrate, colaborarea acestora cu autoritățile administrației publice locale și controlul obligatoriu al tuturor actelor emise de administrația publică locală sub aspectul legalității și oportunității acestora este importantă pentru asigurarea securității comunitare.

Formele de colaborare în domeniul asigurării securității comunitare dintre serviciile publice și alte organizații publice și private sunt diverse. Astfel, sunt organizate ședințe în comun, întruniri interinstituționale și intersectoriale, grupuri de lucru, activități de sensibilizare și educaționale, acțiuni de informare a cetățenilor și altele.

În scopul soluționării problemelor de insecuritate socială este necesar de a îmbunătăți calitatea furnizării serviciilor publice de interes local privind educația, serviciile sociale pentru protecția copilului, a persoanelor cu dizabilități, a persoanelor vârstnice sau a altor persoane sau grupuri sociale aflate în nevoie socială, protecția mediului, serviciile de utilitate publică, serviciile de urgență etc., prin consolidarea unui parteneriat bazat pe *acorduri de parteneriat*, în care să fie prevăzute domeniile de cooperare, asumarea de responsabilități și angajamentele părților cu privire la procedurile de lucru.

Scopul activităților în parteneriat este de a eficientiza sistemul de ordine și siguranță printr-o abordare proactivă, orientată către nevoile cetățenilor și ale comunității. Rezolvarea problemelor comunitare prin acțiune colectivă presupune participarea membrilor comunității la evaluarea nevoilor și la planificarea, gestiunea și implementarea acțiunilor de acoperire a necesităților colective. Participarea actorilor comunitari la soluționarea problemelor sociale sporește caracterul democratic al guvernării și contribuie la o evidentă economie de resurse publice.

Considerăm că implementarea

Concepției privind activitatea polițienească comunitară [4] ca strategie orientată spre un control mai eficient al criminalității și o calitate mai bună a vieții în comunitate, prin acțiunile desfășurate de angajații Inspectoratului de poliție la nivel local, va contribui esențial atât la schimbarea atitudinii și a comportamentului funcționarilor publici cu statut special, cât și a tuturor factorilor interesați în asigurarea securității comunitare.

Necesitatea dezvoltării capacităților instituționale a organizațiilor societății civile active în domeniul securității comunitare

O caracteristică importantă a organizațiilor societății civile este faptul că acestea sunt constituite pe baza exercitării dreptului cetățenilor la libera inițiativă și libera asociere. Acestea sunt asociații independente față de vreun centru de putere și sunt înființate voluntar, în temeiul inițiativei cetățenilor liberi și egali.

Organizațiile societății civile implică munca voluntarilor atât în procesul de conducere a acestora, în ceea ce privește activitatea în consiliul administrativ, cât și în realizarea activităților curente, fără a exclude posibilitatea angajării de personal. În *Legea voluntariatului* [20] sunt descrise raporturile de voluntariat. Se stipulează drepturile și obligațiile voluntarului (art. 6), responsabilitățile instituției-gazdă (art. 7). Este descris cadrul instituțional, inclusiv competența autorităților administrației publice locale (art. 11) și rolul organizațiilor neguvernamentale (art. 12). Voluntarii constituie o resursă importantă a organizațiilor societății civile, însă aceasta nu este valorificată suficient. Se atestă o lipsă de motivație a voluntarilor pentru a activa permanent și a rămâne o perioadă mai lungă de timp în organizațiile societății civile.

Motivarea eficientă se face prin apelul la nevoile personale și profesionale, ceea ce presupune crearea condițiilor pentru

dezvoltarea personală și profesională prin activitățile de voluntariat. O sursă importantă de motivație, care necesită valorificare, este dorința de a ajuta, de a soluționa problemele unor persoane defavorizate sau cele ale comunității. Reieșind din cele menționate, se plasează pe prim-plan necesitatea instruirii civice și formării unei culturi politice participative a cetățenilor.

Schimbările care se produc la etapa actuală în diverse domenii de activitate revendică importanța leadership-ului și a planificării strategice. În acest context, o propunere rațională este de a dezvolta abilitățile de leadership ale persoanelor, care dețin funcții de conducere în organizațiile societății civile. La fel de important este să se formeze calitățile de lider ale tinerei generații. Rolul principal în acest proces îl au instituțiile de învățământ, dar își pot aduce contribuția la educația liderilor comunitari și alte organizații publice sau private. Considerăm că OSC-urile ar putea concepe și realiza sesiuni de instruire a tinerilor, care doresc să se implice în activități de sporire a securității comunitare. Implicarea activă a voluntarilor în activitățile ce țin de sporirea securității comunitare este posibilă atunci când cetățenii activi din localitate se asociază. De aceea, este nevoie de voluntari, care să activeze permanent în cadrul organizațiilor societății civile, să fie la curent cu situația criminogenă, să participe la ședințele organizate de structurile de participare, să disemineze informația utilă celorlalți membri ai comunității, să participe la procesul decizional și să facă sugestii legate de modalitățile de rezolvare a problemelor comunitare.

Mecanismele de formare a culturii politice de tip participativ și a comportamentului civic nu au constituit un obiectiv de cercetare în studiul realizat. Această problemă complexă poate fi abordată în cercetările viitoare. Un rol esențial în educația civică a copiilor, tinerilor, adulților îl au organizațiile societății civile. Considerăm că trebuie

sprijinite inițiativele OSC-urilor locale, ce inițiază și realizează proiecte de educație civică, prin care contribuie la dezvoltarea abilităților cu privire la sporirea securității comunitare.

În societățile democratice organizațiile societății civile reprezintă acele asociații – structuri formale ale societății civile, prin care cetățenii participă la luarea deciziilor în comunitate și se implică în rezolvarea unor probleme ale comunității.

Opinăm că majoritatea structurilor formale ale societății civile înregistrate la nivel local au o abilitate slabă de a formula strategii pe termen lung. Scopul principal declarat al asociațiilor obștești adesea suferă schimbări, adaptări în funcție de context. Capacitatea OSC-urilor de a întreprinde activități pe termen lung este limitată de atenția acordată supraviețuirii pe termen scurt, aceasta ține în mare parte de problema finanțării activităților acestora.

În *Strategia de dezvoltare a societății civile* se menționează faptul că „actualmente, în Republica Moldova sunt înregistrate circa 7950 de asociații obștești republicane. Numărul asociațiilor obștești locale este necunoscut din cauza că autoritățile locale nu prezintă informațiile corespunzătoare Ministerului Justiției” [17]. Organizațiile societății civile sunt înregistrate de unitățile administrativ – teritoriale, astfel, autoritățile publice locale înregistrează OSC-urile locale. Suntem de părerea că înregistrarea OSC-urilor ar trebui să fie efectuată de un organ unic, care ar ține evidența acestora.

Cadrul normativ al Republicii Moldova recunoaște trei forme distinse de organizare a organizațiilor societății civile: asociații obștești, fundații și instituții. Majoritatea OSC-urilor din Republica Moldova sunt înregistrate în calitate de asociații obștești.

La nivel local majoritatea organizațiilor societății civile sunt înregistrate sub formă de asociații obștești – asociații de tineret, asociații de caritate, cluburi sportive,

asociații de promovare a turismului, asociații de promovare a participării și solidarității cetățenilor, asociații care contribuie la dezvoltarea comunitară, asociații care contribuie la securitatea ecologică, asociații ale părinților și pedagogilor, asociații ale pensionarilor, asociații ale veteranilor de război, asociații ale băștinașilor și altele. Acestea sunt într-un număr foarte redus. Domeniul serviciilor prestate de către asociațiile obștești înregistrate la nivel local nu este clar conturat, cel mai adesea fiind indicate câteva domenii largi de activitate. În același timp, este evident faptul că în condițiile în care ar exista un număr mare de organizații ale societății civile, care ar activa în diferite domenii la nivel local, ar crește gradul de implicare a cetățenilor în toate sferele vieții sociale, inclusiv în prevenirea criminalității.

Pentru a funcționa eficient, organizațiile societății civile trebuie să aibă scopuri explicite și o structură care să permită dezvoltarea internă și dialogul cu alte instituții. Astfel, articolul 2 al *Legii cu privire la asociațiile obștești* [14] prezintă scopurile constituirii și activității asociațiilor obștești. Între activitățile de utilitate publică (art. 30, lit. m) se numără prevenirea criminalității și contribuiri la contracararea acesteia. Este evident faptul că OSC-urile care se constituie cu acest scop au oportunitatea de a colabora mai mult cu instituțiile polițienești în procesul de asigurare a securității în comunitate. Dar suntem de părere că și asociațiile obștești ce prestează servicii în alte domenii, cum ar fi educația și instruirea persoanelor, protecția socială, protecția mediului și altele, răspund într-o anumită măsură nevoilor de securitate ale societății civile. Pentru implicarea activă a OSC-urilor în aceste activități de utilitate publică, considerăm că este oportun să fie creat un fond de investiții în prevenirea și contracararea criminalității.

În vederea promovării parteneriatului dintre administrația publică și organizațiile

societății civile, acestea din urmă ar putea să-și asume anumite responsabilități – să urmărească cu atenție modul de desfășurare a evenimentelor în comunitate și să informeze autoritățile locale despre evenimentele curente, să participe și să se implice activ la întrunirile din localitate, chiar dacă nu au un beneficiu evident pentru organizație, să facă publice informațiile cu privire la activitatea organizației, să comunice despre misiunea, scopul și activitățile organizației, să ajute comunitatea să învețe cum să-și gestioneze problemele cu care se confruntă.

Pentru a realiza activități comune, bazate pe relații de parteneriat, propunem autorităților publice locale să aprecieze misiunile pe care și le asumă organizațiile societății civile în asigurarea securității comunitare, să recunoască potențialul OSC-urilor în soluționarea problemelor comunitare, să ia în considerare impactul pe care îl pot avea OSC-urile în dezvoltarea comunitară, să asigure un schimb util și necesar de informații, să disemineze informația despre fondurile financiare disponibile, să asigure mai multă transparentă în procesul de evaluare și selectare a proiectelor publice, să pună în comun unele resurse pentru a desfășura prestații publice pentru cetățeni, să recunoască faptul că beneficiarii OSC-urilor sunt membrii comunității.

Metode utilizate în activitatea de asigurare a securității comunitare

În *Concepția privind activitatea polițienească comunitară* [4] sunt descrise instrumentele și mecanismele concrete de identificare și rezolvare a problemelor ce țin de securitatea comunitară, care pot fi aplicate de către toți actorii comunitari.

Modelul SARA. Activitățile instituționale de gestionare, specifice fenomenului criminalității în comunitate, trebuie să se fundamenteze, într-o mare măsură, pe instrumente științifice. Analiza-diagnostic este o metodă care are un rol-cheie în procesul de prevenire a criminalității. Pre-

ocuparea pentru asigurarea securității comunitare implică un diagnostic corect al stării de securitate, o analiză a cauzelor criminalității, elaborarea politicilor publice și/sau a planurilor de acțiune la nivel local, mobilizarea partenerilor în vederea realizării obiectivelor planificate și evaluarea rezultatelor obținute. Astfel, unul dintre instrumentele manageriale ce poate fi aplicat în identificarea și rezolvarea problemelor ce țin de domeniul securității comunitare este modelul SARA.

Acest model de analiză și acțiune se utilizează pentru cazurile cele mai complexe, cu scopul de a percepe evenimentele observate și anunțate. Modelul împarte tratarea problemelor în patru faze succesive: Situație – Analiză – Răspuns – Apreciere/Evaluare. *Identificarea problemei* (faza de scanare) - definirea problemei, descrierea precisă a situației pe baza faptelor observabile. *Analizarea* (faza de analizare) - construirea unei mai bune înțelegeri a problemei, a cauzelor și factorilor care au generat-o. *Reacția* (faza de răspuns) - construirea unei acțiuni pentru a împiedica, respectiv, a reduce problema prin descriere exactă a activităților și efectelor dorite. *Aprecierea* (faza de evaluare) - stabilirea criteriilor și căutarea datelor sau informațiilor care să conducă la evaluarea efectelor. O informație completă poate fi obținută doar cu ajutorul membrilor comunității. Derularea fazelor trebuie respectată cu atenție. Toate rezultatele evaluării este necesar să fie menționate în aprecierea situației de către șeful responsabil. [23; p. 30]

Considerăm că această metodă managerială de evaluare a riscurilor sociale este foarte utilă în procesul de cercetare a problemelor ce necesită soluționare, deoarece facilitează identificarea problemelor comunitare, înțelegerea faptelor și a cauzelor care le generează, precizează acțiunile ce trebuie întreprinse și dezvăluie rolul evaluării pentru a vedea care sunt efectele acțiunilor

întreprinse. Pentru a eficientiza procesul de elaborare și implementare a politicilor publice și/sau planurilor la nivel local cu privire la prevenirea și combaterea criminalității, propunem să participe la elaborare și implementare atât practicienii din diverse domenii conexe asigurării securității comunitare, cât și cercetătorii științifici, cu autoritate epistemică, în calitate de experți în domeniu.

Întrunirile în structuri de participare.

O altă metodă descrisă în Concepția amintită sunt *întrunirile în structuri de participare* cu reprezentanții autorităților administrației publice locale, serviciilor publice și organizațiilor societății civile. Din punct de vedere managerial, structurile de participare presupun o colaborare, iar parteneriatul reprezintă un instrument funcțional în rezolvarea problemelor. Parteneriatul, atât cel formal, cât și cel informal, presupune două sau mai multe părți care acționează împreună pentru a realiza un scop comun, pe baza unui plan comun, având și resurse puse în comun, în condițiile unui management comun al activităților.

Considerăm că pentru dezvoltarea parteneriatului dintre organizațiile administrației publice și organizațiile societății civile este necesar să se încheie *acorduri de colaborare*, în care să fie prevăzute domeniile de cooperare și asumarea de responsabilități, ceea ce ar reglementa și orienta acțiunile partenerilor în realizarea obiectivelor privind securitatea comunitară.

În aceeași ordine de idei propunem stimularea procesului de cooperare între autoritățile publice locale, serviciile publice, instituțiile polițienești și organizațiile societății civile prin schimbul de informații și participarea reciprocă la diverse întruniri/ evenimente, schimbul de opinii, dialogul și folosirea în comun a resurselor. Participarea comună la programe și proiecte care să includă și activități care susțin cooperarea și spiritul comunitar.

Din cercetarea cadrului normativ constatăm că întrunirile în structurile de participare în localități au loc îndeosebi în cadrul *Comisiei consultative* [10], *Comisiei administrative* [8] și *Comisiei multidisciplinare* [5], la care participă reprezentanți ai autorităților publice locale, serviciilor publice, inclusiv reprezentanții Inspectoratului de poliție, dar pot fi aleși în calitate de membri ai acestor Comisii și reprezentanții societății civile. În cadrul acestor ședințe se iau decizii cu privire la soluționarea problemelor comunitare și se face un schimb de informații despre activitatea desfășurată. De asemenea, o metodă eficientă este *Platforma de discuții* în comun a problemelor de securitate comunitară.

În ceea ce privește participarea reprezentanților organizațiilor societății civile în aceste structuri, opinăm că este un nivel redus și sporadic de implicare. De aici rezultă, că activitatea de identificare și promovare a intereselor unui anumit grup de beneficiari este slabă. Considerăm necesară crearea în toate localitățile din Republica Moldova a *Consiliilor de Securitate Comunitară*, din care ar face parte și reprezentanții organizațiilor societății civile, ceea ce ar spori semnificativ gradul de implicare a organizațiilor societății civile și, respectiv, a cetățenilor la prevenirea riscurilor comunitare.

Cu scopul de a antrena reprezentanții autorităților publice locale, serviciilor publice descentralizate și desconcentrate, în comun cu poliția, în structuri de participare sunt necesare programe de instruire a angajaților în domeniul securității comunitare. Pentru aceasta este necesară organizarea seminarelor informative, atelierelor de lucru, meselor rotunde, desfășurate în comun cu reprezentanții Inspectoratului de poliție.

Întrunirile cu cetățenii. Conform Concepției, o altă metoda eficientă în activitățile de informare despre criminali-

tatea din localitate și înaintarea recomandărilor de prevenire a riscurilor sociale o reprezintă *întrunirile cu cetățenii*. Participarea cetățenilor reprezintă unul dintre cele mai importante instrumente utilizate în procesul de asigurare a securității comunitare, deoarece legitimează deciziile luate prin susținerea acordată, atât în elaborarea cât și în implementarea politicilor publice și a planurilor de acțiuni. De asemenea, apare sentimentul de implicare din partea cetățenilor și dorința de realizare cu succes a politicilor publice și a planurilor de acțiuni.

În ceea ce privește utilizarea resurselor de activism în societatea moldovenească, considerăm că aceasta este redusă. Participarea cetățenilor la procesul decizional este la un nivel scăzut, ceea ce denotă faptul că organizarea instituțională la nivel local nu este pe deplin funcțională. Astfel, este primordial în cadrul întrunirilor cu cetățenii, să se asculte și să se audă „vocea cetățenilor”, să se recunoască faptul că cetățenii reprezintă cel mai bun suport pentru înțelegerea și rezolvarea problemelor la nivel local. Un dialog eficient dintre reprezentanții organizațiilor administrației publice, în special a angajaților Inspectoratului de poliție, cu organizațiile societății civile ar oferi posibilitatea liderilor OSC-urilor să comunice despre problemele cu care se confruntă cetățenii și să propună soluții. Participând la elaborarea politicilor publice și a planurilor privind securitatea comunitară, cetățenii se implică, își iau angajamente, de aceea nu ar mai fi necesar să li se explice conținutul acestora pentru a fi implementate. Dar ceea ce este mult mai important, cetățenii ar conștientiza faptul că intențiile, propunerile lor sunt luate în considerație de către responsabilii de luare a deciziilor. De asemenea, pentru a eficientiza procesul de comunicare dintre administrația publică și cetățeni considerăm necesar să fie organizate activități de instruire a funcționarilor publici și a voluntarilor din organizațiile societății civi-

le cu scopul de a le dezvolta abilitățile de ascultare activă, deoarece aceasta ar spori semnificativ motivarea cetățenilor de a participa la procesul de asigurare a securității în comunitate.

În privința campaniilor de informare a cetățenilor, ca activități proactive ale angajaților instituțiilor polițienești, opinăm că organizarea acestora în parteneriat cu reprezentanții OSC-urilor ar avea mai mult succes, deoarece ei cunosc problemele din interior, iar cetățenii sunt mai predispuși să acorde mai multă încredere celor care le reprezintă interesele și le oferă posibilitatea de a participa la procesul decizional.

Sporirea sentimentului de siguranță a cetățenilor prin informarea adecvată și creșterea nivelului de cultură în acest domeniu necesită organizarea și desfășurarea unor evenimente de informare a publicului privind securitatea și prevenirea infracțiunilor și oferirea consultanței privind securitatea personală și comunitară.

Reieșind din cele menționate conchidem că instrumentele principale de identificare și rezolvare a problemelor ce țin de securitatea comunitară sunt: *metoda de analiză - diagnostic al riscurilor sociale* – un instrument util, deoarece problematica actuală de prevenire și contracarare a criminalității este complexă, necesită clarificări teoretice cu privire la riscurile sociale, cauzele comiterii infracțiunilor, factorii care sporesc insecuritatea, domeniile de activitate și evaluarea rezultatelor acțiunilor întreprinse; *întreprinderile în structurile de participare* – un mecanism util de obținere a consensului și a legitimității pentru acțiunile întreprinse de către instituțiile publice, dar și de participare voluntară a reprezentanților organizațiilor societății civile cu scopul de a promova interesele unui grup de beneficiari și de implicare a cetățenilor în soluționarea problemelor comunitare; *întreprinderile cu cetățenii* – o metodă eficientă de informare despre fenomenul criminalității din localita-

te și de înaintare a recomandărilor privind securitatea comunitară, de recunoaștere a faptului că cetățenii reprezintă cel mai bun suport pentru înțelegerea și rezolvarea problemelor la nivel local. Menționăm faptul că instrumentele descrise pot fi aplicate în diverse situații și de către toți factorii interesați.

Concluzii. Securitatea comunitară reprezintă starea de încredere, pace și coeziune socială, lipsă de pericole și amenințări referitoare la viața, libertatea, bunăstarea și prosperitatea cetățenilor și comunității, asigurată prin acțiuni specifice de către organizațiile administrației publice abilitate. Prevenirea și combaterea criminalității la nivel local constituie una dintre prioritățile naționale ale Poliției din Republica Moldova. Acțiunile care vizează consolidarea securității la nivel local trebuie să aibă în vedere atât colaborarea dintre organizațiile administrației publice, cât și atragerea de parteneri din societatea civilă – cetățeni și organizații ale societății civile.

În urma analizei cadrului normativ privind raporturile dintre organizațiile administrației publice și organizațiile societății civile privind asigurarea securității comunitare, remarcăm faptul că s-a produs adaptarea cadrului normativ la standardele europene, fiind înregistrate anumite progrese. Totodată, constatăm, că în scopul prevenirii eficiente a criminalității, nu este suficient să fie adaptat doar cadrul normativ ce reglementează activitatea fiecărui actor comunitar în parte, fiind necesar de a crea mecanisme de interferență între aceștia și alți actori comunitari interesați de a se implica în procesul de asigurare a securității comunitare.

Pentru a spori capacitățile instituționale ale organizațiilor societății civile, considerăm necesară cercetarea posibilității instituirii unei structuri organizatorice funcționale la nivelul autorităților publice centrale, responsabilă de consolidarea cadrului nor-

mativ și a celui instituțional privind constituirea unor organizații ale societății civile funcționale pe termen lung.

Elaborarea unui proiect de management eficient al organizațiilor societății civile ar putea oferi un suport în formularea misiunii și a obiectivelor explicite și la crearea structurilor organizaționale, care să le permită dezvoltarea internă și colaborarea cu alte organizații publice și private. Dezvoltarea capacităților instituționale ale OSC-urilor, îmbunătățirea imaginii publice prin pregătirea și dezvoltarea competențelor persoanelor care creează organizații ale societății civile, ar contribui la atragerea fondurilor financiare din bugetul local.

Este indispensabilă implementarea unor mecanisme de cointerese a OSC-urilor de a contribui la asigurarea securității comunitare. Pentru implicarea activă a OSC-urilor în activități de utilitate publică cu scopul prevenirii criminalității și contribuiri la contracararea acesteia, este oportun să fie creat un fond de investiții în prevenirea și contracararea criminalității. Este necesară implementarea unor instrumente eficiente de asigurare a accesului la fondurile și programele de finanțare publică și demararea unor activități de atragere a fondurilor inclusiv din donațiile filantropice.

Considerăm oportună utilizarea unor tehnici de motivare a voluntarilor, prin care organizațiile societății civile le vor valoriza contribuția la proiectele desfășurate. Formarea unei culturi de tip participativ ar atrage și menține voluntarii în OSC-uri, aceasta s-ar materializa prin activitatea permanentă în cadrul OSC-urilor, cunoașterea situației criminogene, participarea la ședințele organizate de structurile de participare, diseminarea informației utile membrilor comunității, participarea la procesul de luare a deciziilor, propunerea sugestiilor legate de posibilitatea de rezolvare a problemelor comunitare.

Dezvoltarea calităților liderilor comunitari de evaluare a viitorului și de identificare

a riscurilor sociale, cu scopul de a le preveni, este la fel de importantă. Rolul principal în formarea și dezvoltarea calităților de lider ale tinerei generații revine instituțiilor de învățământ, dar își pot aduce contribuția la dezvoltarea spiritului civic și educația liderilor comunitari și alte organizații publice și private, inclusiv organizațiile societății civile.

Dezvoltarea procesului de cooperare dintre organizațiile administrației publice și organizațiile societății civile în scopul asigurării securității comunitare poate fi efectuată prin schimbul de informații în cadrul întrunirilor în structurile de participare, activitatea în baza unui plan comun și folosirea în comun a resurselor umane și financiare.

Participarea practicienilor din domeniu și a reprezentanților mediului academic ar spori eficientizarea procesului de elaborare și implementare a politicilor publice și/sau planurilor la nivel local cu privire la prevenirea și combaterea criminalității.

Crearea condițiilor de participare în mod eficient a cetățenilor la soluționarea problemelor comunitare, creșterea nivelului de încredere în instituțiile publice prin implicarea mai multor cetățeni și a liderilor din comunitate în activitățile organizate la nivel local, promovarea voluntariatului, extinderea bazei de sprijin a organizațiilor societății civile prin recrutarea de noi membri sau noi categorii de susținători sunt obiective ce necesită realizare. Acestea pot fi atinse prin implementarea unor mecanisme consultative la nivel local (forumuri, întruniri etc.), deoarece astfel se creează canale de colectare a unor informații relevante pentru siguranța în localitate, se poate obține un feed-back de la cetățeni – reacții cu privire la informația difuzată, activitățile planificate și realizate. Obținerea feed-back-ului contribuie la cultivarea sentimentului de implicare or, prin experiența acumulată, se dezvoltă capacitatea de participare la procesul decizional

și sporește gradul de asociere a cetățenilor.

Stabilirea unor parteneriate, prin oferirea de stimulente, ar contribui la o colaborare mai eficientă a tuturor actorilor comunitari în prevenirea și combaterea criminalității. Pentru soluționarea pro-

blemelor comunitare, care sunt foarte diverse, propunem activitatea în baza unor acorduri de colaborare, ceea ce presupune o coordonare flexibilă, negocieri cu toate părțile interesate, angajament, implicare a tuturor actorilor comunitari.

BIBLIOGRAFIE

1. Alexandru I. Știința administrației. București: Ed. Economică, 2001.
2. Codul Civil al Republicii Moldova, aprobat prin Legea nr. 1107 din 06.06.2002. În: Monitorul Oficial al Republicii Moldova, nr. 82-86 din 22.06.2002.
3. Constituția Republicii Moldova din 29.07.1994. În: Monitorul Oficial al Republicii Moldova nr. 1 din 12.08.1994.
4. Hotărârea Guvernului Republicii Moldova nr. 100 din 30 ianuarie 2018 pentru aprobarea Concepției și a Planului de acțiuni pe anii 2018-2020 privind activitatea polițienească comunitară. În: Monitorul Oficial al Republicii Moldova nr. 33-39 din 02.02.2018.
5. Hotărârea Guvernului Republicii Moldova nr. 228 din 28.03.2014 cu privire la aprobarea Regulamentului de activitate a echipelor multidisciplinare teritoriale din cadrul Sistemului național de referire. În: Monitorul Oficial al Republicii Moldova nr. 80-85 din 04.04.2014.
6. Hotărârea Guvernului Republicii Moldova nr. 354 din 31.05.2017 cu privire la aprobarea Strategiei naționale de ordine și securitate publică pentru anii 2017-2020 și Planul de acțiuni privind implementarea acesteia. În: Monitorul Oficial al Republicii Moldova nr. 171-180 din 02.06.2017.
7. Hotărârea Guvernului Republicii Moldova nr. 845 din 18.12.2009 cu privire la oficiile teritoriale ale Cancelariei de Stat. În: Monitorul Oficial al Republicii Moldova, nr. 189-190 din 22.12.2009.
8. Hotărârea Parlamentului Republicii Moldova privind aprobarea Regulamentului comisiei administrative nr. 55 din 25.03.2010. În: Monitorul Oficial al Republicii Moldova nr. 78-80 din 21.05.2010.
9. Legea cu privire la accesul la informație nr. 982 din 11.05.2000. În: Monitorul Oficial al Republicii Moldova, nr. 88-90 din 28.07.2000.
10. Legea cu privire la aprobarea Regulamentului-cadru privind constituirea și funcționarea consiliilor locale și raionale. În: Monitorul Oficial al Republicii Moldova nr. 248-253 din 19.12.2003.
11. Legea cu privire la filantropie și sponsorizare nr. 1420 din 31.10.2002. În: Monitorul Oficial al Republicii Moldova nr. 185-189 din 31.12.2002.
12. Legea cu privire la petiționare nr. 190 din 19.07.1994. În: Monitorul Oficial al Republicii Moldova nr. 6-8 din 24.01.2003.
13. Legea cu privire la activitatea Poliției și statutul polițistului nr. 320 din 27.12.2012. În: Monitorul Oficial al Republicii Moldova nr. 42-47 din 01.03.2013.
14. Legea cu privire la asociațiile obștești nr. 837 din 17.05.1996. În: Monitorul Oficial al Republicii Moldova nr. 6/54 din 23.01.1997.
15. Legea privind administrația publică centrală de specialitate nr. 98 din 4 mai 2012. În: Monitorul Oficial al Republicii Moldova nr. 160-164 din 03 august 2012.

16. Legea privind administrația publică locală nr. 436 din 28.12.2006. În: Monitorul Oficial al Republicii Moldova nr. 32-35 din 09.03.2007.

17. Legea privind aprobarea Strategiei de dezvoltare a societății civile pentru perioada 2018-2020 și Planul de Acțiuni pentru implementarea Strategiei de dezvoltare a societății civile pentru perioada 2018-2020 nr. 5 din 23.03.2018. În: Monitorul Oficial al Republicii Moldova nr. 157-166 din 18.05.2018.

18. Legea privind întrunirile nr. 26 din 22.02.2008. În: Monitorul Oficial al Republicii Moldova nr. 80 din 2.04.2008.

19. Legea privind transparența în procesul decizional nr. 239-XVI din 13.11.2008. În: Monitorul Oficial al Republicii Moldova nr. 215-217 din 05.12.2008.

20. Legea voluntariatului nr. 121 din 18.06.2010. În: Monitorul Oficial al Republicii Moldova nr. 179-181 din 24.09.2010.

21. Sondaj sociologic la nivel național „Poliția Comunitară”. Raport de cercetare. Chișinău, 2017. În: http://politia.md/sites/default/files/raport_politie_comunitara.pdf (vizitat la 29.01.2019).

22. Studiu de evaluare a impactului Strategiei Naționale de Integritate și Anticorupție – Moldova 2017. Chișinău: CIVIS, 2018. În: http://www.md.undp.org/content/moldova/ro/home/library/effective_governance/studiu-de-evaluare-a-impactului-strategiei-naionale-de-integrita.html (vizitat la 30.01.2019).

23. Наилучшая практика построения партнерства между полицией и обществом. Вена: ОБСЕ 2008. În: <https://www.osce.org/ru/secretariat/32548?download=true> (vizitat la 01.02.2019).

Prezentat: 5 februarie 2019.

E-mail: angela.zelenschi@gmail.com